

Pavel Olexík (1801-1878)

Med. Dr. Pavel Olexík (1801-1878) sloužil jako primář v nemocnici u sv. Anny, kam Mendel chodil jako začínající kooperátor na starobrněnské faře zaopatřovat umírající a nemocné. Dr. Olexík se jako lékař zajímal o porovnávání meteorologických údajů a výskytu chorob a epidemií. Mendel pro Olexíka zprvu zpracovával grafy z meteorologických pozorování pro spolkový časopis *Verhandlungen des naturforschenden Vereines*. Později Olexík na Mendela převedl úkoly vyplývající z oficiální meteorologické stanice, které zajišťoval pro vídeňský Meteorologický ústav a zemský magnetismus.

Společný zájem o hybridy okrasných rostlin je přivedl ke spolupráci na úseku šlechtění květin pomocí křížení. Olexík uplatnil ve šlechtění svého obchodního ducha. Vybudoval několik skleníků, kterých bylo zvláště na Nových sadech velké množství. V hybridizaci rostlin viděl možnosti vzniku nových tvarů a barev stejně jako Mendel. Olexík do svých objednávek semen ze specializovaných květinářství od zahraničních firem, zařazoval i Mendelovy požadavky semen a cibulovin. Mendel měl zájem o kombinace co nejširší škály barevných odstínů. Oproti běžné představivosti, že se při oplození barvy slévají, Mendel předpokládal, že barvy mají partikulární podstatu. Stejně jako Olexík i Mendel pomáhal organizovat výstavy květin a zeleniny v rámci zahradnické sekce Hospodářské společnosti. Výstavy se konaly v Redutě, na Nové radnici a v Lužánkách a vždy byly slavnostní společenskou událostí v Brně. Za nové výpěstky Mendel vypisoval finanční ceny a hodnotil exponáty. U novinek kladl důraz na vzhled i užitkovost, rezistenci vůči chorobám a chladu.

Po Olexíkově smrti převzal Mendel v roce 1879 některé meteorologické přístroje z Olexíkovy stanice v horní části Pekařské ulice a umístil je v prostorách své prelatury na Mendelově náměstí. Už během posledního roku Olexíkova života prováděl Mendel v klášteře paralelní pozorování, aby určil případné odchylky. Musel nově určit nadmořskou výšku své nové stanice, vybavit ji přístrojově a vypracovat metodiku záznamů. Vyvážané sešity Mendelových pozorování byly uchovávány v Přírodovědném spolku. Od konce Druhé světové války je patří majetek Přírodovědného spolku našemu státu. O Mendelovy originální meteorologické záznamy pečuje státní Meteorologický ústav v Brně.

PhDr. Anna Matalová, Mendelianum